

БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ОСНОВА ВИЗНАЧЕННЯ БЕЗЗБИТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Борисенко Д.В., Фз-21м

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Т.О. Ставерська**

Державний біотехнологічний університет

Призначення бюджету прибутків і збитків – визначити співвідношення всіх доходів від реалізації за фактично відвантаженою споживачам продукцією або наданими послугами у плановий період з усіма видами витрат, які припускає понести в цей же період підприємство, і які пов'язані з одержанням доходів і з виділенням найбільш важливих статей витрат. За його допомогою також можна розрахувати точку беззбитковості, визначити ліміти основних видів витрат, сум перерахувань вищим органам управління.

Бюджет досліджуваного підприємства був складений з перспективою росту прибутковості та дохідності його діяльності – це те, до чого необхідно йти підприємству на даному етапі його діяльності, так як загалом планування прибутку є головним фактором розробки та виконання його фінансової стратегії на майбутнє. При плануванні прибутку необхідним етапом є визначення точки беззбитковості («порогу рентабельності»), тобто такої виручки від реалізації, при якій підприємство не має збитків, але ще не має і прибутків. При цьому витрати підприємства дорівнюють його доходам. За складеним бюджетом доходів і витрат підприємства визначимо точку беззбитковості його діяльності у цей період. Поріг беззбитковості для підприємств, що в процесі господарювання зазнали збитків, розраховується за формулою:

$$Тб. = \frac{ЧД \times ПВ}{ЧД - ЗМВ}$$

Таблиця 1 – Аналіз точки беззбитковості підприємства в плановому 2021 р. в порівнянні з базовим 2020 р.

Показники	2020	Прогноз на 2021	Відхилення, +/-
Чистий дохід, тис. грн.	18392,2	26608,44	8216,24
Операційні витрати, тис. грн.	1206,9	1327,59	120,69
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	16997	18356,76	1359,76
Адміністративні витрати, тис. грн.	325,5	332,01	6,51

Витрати на збут, тис. грн.	875,6	928,136	52,536
Постійні витрати, тис. грн.	2408	2587,736	179,736
Змінні витрати, тис. грн.	14589	15769,024	1180,024
Витрати на 1 грн. доходу:			0
– операційні	0,07	0,05	-0,02
– змінні	0,79	0,59	-0,2
– постійні	0,13	0,10	-0,03
Валова маржа, тис. грн.	3803,2	10839,416	7036,216
Коефіцієнт валової маржі	0,2	0,4	0,2
Операційна рентабельність, %	315,1	816,5	501,4
Рентабельність діяльності, %	22,4	59,0	36,6
Поріг беззбитковості, тис. грн.	11645,0	6352,3	-5292,7

Отже, у 2020 р. підприємству потрібно було здійснити господарську діяльність на суму 11645,0 тис. грн., у 2021 р. – 6352,3 тис. грн., щоб не отримати збитків. За розрахованими даними розглянемо точку беззбитковості підприємства у графіку на рис. 1. За графіком можна встановити, при якому обсязі реалізації продукції підприємство матиме прибуток, а при якому його не буде. Можна визначити також точку, в якій витрати будуть дорівнювати виручці від реалізації продукції.

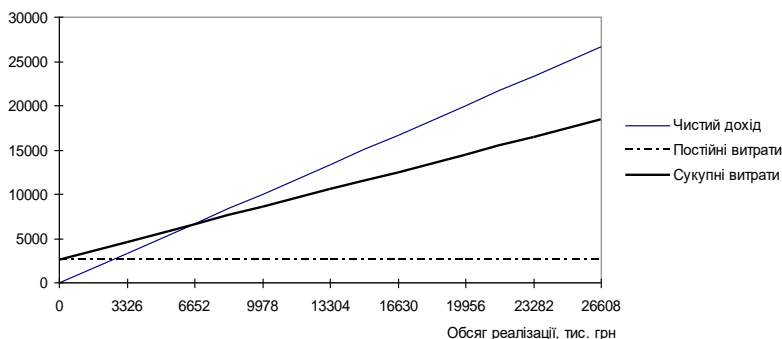

Рисунок 1 – Точка беззбитковості підприємства на 2021 р.

У плановому 2021 р. підприємству потрібно отримати доходів на суму 6352,3 тис. грн., щоб не мати збитків. Отже, межу збитковості підприємство подолає значно швидше, ніж у базовому 2020 р., і вийде на прибуткове поле діяльності.

Таким чином, бюджетування забезпечує планування операцій підприємства, є підґрунтям для оцінки прибутковості підприємства, дає можливість передбачити майбутні проблеми і визначити найкращий шлях досягнення стратегічної мети.